

Vasa övningsskola

LÄROPLAN för grundutbildningen Allmän del

LÄROPLAN FÖR VASA ÖVNINGSSKOLA

Läroplanens syfte

Genom beslut av Finlands riksdag och centrala ämbetsverk gällande läroplanens grunder samt timfördelning i olika ämnen anges ramarna för skolans läroplan. Syftet är att på basis av i läroplanen ingående allmänna och specifika beskrivningar bedriva en undervisning, vilken har till uppgift att bibringa eleverna kunskaper och öva deras färdigheter.

Läroplanens uppgift är dessutom att informera alla berörda parter lärare, personal, elever, målsmän och andra intresserade, om skolans målsättning och verksamhet.

I läsårsplanen, som uppgörs för varje läsår, ges mer detaljerade anvisningar i enlighet med läroplanens allmänna riktlinjer.

I verksamhets- och ekonomiplanen, en rullande fyraårsplan som årligen uppdateras, framgår övningsskolans för perioden konkreta utvecklingsprojekt inom verksamhet och ekonomi vilka fastslås i läroplanens anda.

Vasa övningsskolas uppgift

Vasa övningsskolas uppgift baserar sig på följande lagstiftning:

- ❖ Universitetslag (645/27.6.1997) och Universitetsförordning (115/6.2.1998) samt ändring av förordning (115/6.11.1998)
- ❖ Lag om samarbete inom Statens ämbetsverk och inrättningar (651/88)
- ❖ Förordning om behörighetsvillkor och uppgifter för högskolornas personal (986/1998) samt ändring av förordning (1068/18.12.1998)
- ❖ Lag (628/21.8.1998) och förordning (F852/20.11.1998) om grundläggande undervisning
- ❖ Gymnasielag (629/21.8.1998) och Gymnasieförordning (810/6.11.1998)
- ❖ UvM:s beslut om Vasa övningsskola (995/430/98)

Värdegrund

I vår kulturtradition innehar skolan en central roll. I Vasa övningsskola baseras fostran och undervisning på tolerans och respekt för människan, såsom den uttrycks i kristen etik och humanistisk livshållning. Eleverna erbjuds en stimulerande inlärningsmiljö där den individuella och sociala utvecklingen beaktas allsidigt.

Skolans mål

Målet för fostran är att stödja elevernas personlighetsutveckling genom att hos dem främja

- ❖ en harmonisk utveckling med beaktande av deras fysiska, psykiska och sociala förutsättningar
- ❖ en god självkänedom och ett sunt självförtroende
- ❖ god samarbetsförmåga
- ❖ öppenhet och fördomsfrihet
- ❖ etisk och estetisk mottaglighet

Målet för undervisningen är att hos eleverna utveckla och stödja

- ❖ ett kreativt och aktivt kunskapssökande
- ❖ ett kritiskt och flexibelt tänkande
- ❖ ett reflekterande förhållningssätt till inläring
- ❖ praktiska färdigheter

En förutsättning för att nå en hållbar utveckling speciellt i fråga om miljön, är att fostran och undervisning stärker elevernas personliga ansvar. Vasa övningsskola skall som en finlandssvensk institution ge eleverna möjlighet att utveckla en egen kulturidentitet. Skolan skall i samverkan med hemmen ge eleverna en god beredskap för livet och för fortsatta studier.

Skolans verksamhetsidé och profil

Vasa övningsskola baserar sin verksamhet på en medveten betoning av kommunikativa, laborativa och sociala färdigheter. Detta uttrycks i ett mångsidigt språkprogram, en tidsenlig mediakunskap, konstnärligt skapande, naturvetenskapligt utforskande och en internationell inriktning inom fostran och undervisning. I verksamhet och tradition skapar skolan sin egen skolkultur.

Läroutbildningen utgör en väsentlig del av skolans verksamhet, då Vasa övningsskola handhar det huvudsakliga ansvaret för den finlandssvenska läroutbildningens utbildningspraktik. I samarbete med Pedagogiska fakulteten sker ett fortlöpande forsknings- och utvecklingsarbete.

Skolans värdegrund och övergripande mål konkretiseras utifrån tre nyckelbegrepp

- ❖ **Kommunikation.** De kommunikativa färdigheterna innefattar ett starkt och levande modersmål, användbar flerspråkighet, självklar förtrogenhet med moderna tekniska hjälpmedel och media samt kunskap, vilja och engagemang att både offentligt och enskilt använda dessa färdigheter.
- ❖ **Laboration.** De laborativa färdigheterna innebär ett undersökande och problemlösande hållningssätt. Skolan vill medvetet satsa på att förankra teoretisk kunskap i aktivitet och praktisk handling.
- ❖ **Sociala färdigheter.** De sociala färdigheterna innebär att eleven utvecklar en trygg social kompetens, vilket innefattar ett naturligt och korrekt uppträdande, en vana att möta och hantera olika situationer samt en vilja att på ett ansvarsfullt sätt samverka med andra människor.

LÄRARUTBILDNINGEN INOM VASA ÖVNINGSSKOLA

Vasa övningsskola handhar utbildningspraktik inom de utbildningsprogram för olika lärarkategorier som handhas av Pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi. Programmen omfattar utbildning av klasslärare, speciallärare, lärare i huslig ekonomi, slöjd, ämneslärarutbildning och utbildning av elev- och studiehandledare. Enligt särskild överenskommelse med Pedagogiska fakulteten kan skolan även åta sig annan handledning av studerande i utbildningspraktik.

Integreringen av teori och praktik i konkreta undervisningssituationer förutsätter från övningsskolans sida såväl insiktsfull handledning som samverkan med högskolans personal.

Praktikperiodernas målsättning, innehåll, omfattning och tidsläggning utvärderas kontinuerligt i samråd med lärarutbildningsinstitutionerna. Handledarutbildning och handledarfortbildning sker kontinuerligt.

SAMARBETET MELLAN HEM OCH SKOLA

Skolan upprätthåller aktivt kontakt med hemmen. Den undervisning och fostran som sker i skolan är endast en del av elevernas verklighet. De bästa resultaten uppnås då skolans arbete sker i samförstånd och växelverkan med hemmen. Den skolutveckling som ständigt pågår får impulser också ur den utvärdering som sker i samverkan med hemmen.

I Österbottens högskolas instruktion för Vasa övningsskola stadgas om skolans direktion. I direktionen utgör vårdnadshavarna den största enskilda gruppen med fem representanter. Bland de centrala uppgifterna finns godkännande av skolans läroplan. Direktionen skall också utvärdera, stöda och utveckla undervisningen och fostran i skolan i samarbete med vårdnadshavarna.

Föräldrarna delges information om skolans arbete inför varje läsår och får regelbunden skriftlig information under terminerna. Klasslärare i årskurserna 1-6 och klassföreståndare i årskurserna 7-9 ansvarar tillsammans med stadiernas rektorer för informationen och kontakterna till hemmen. Enskild föräldrakontakt upprätthålls per telefon, genom föräldrakvarter och utvecklingssamtal. Skolans elevvårdsgrupp kan också initiera kontakt med enskilda föräldrar eller grupper av föräldrar. Föräldrarna inbjuds till konserter och festtillfällen.

En god grund för kontakten mellan hem och skola är lågstadiets och högstadiets föräldraföreningar. Lärarna är representerade i föreningarnas styrelser. I varje klass fungerar föräldrar som klassombud med regelbunden kontakt till styrelsen. Föreningarnas verksamhet utgörs av föräldramöten och aktiviteter gemensamma för familjerna och klassens lärare. Föreningarna tar också initiativ som på olika sätt befrämjar skolans arbete och elevernas aktiviteter.

FOSTRAN

Fostran är ett vittomfattande område som involverar olika läroämnen som går in i varandra och bildar en helhet. Betydelsefullt är således att de olika delarna i helheten passar ihop så att eleven kan bygga upp en enhetlig världsbild.

Betydelsefullt är att hjälpa eleven att utgående från sina förutsättningar se sin egen roll och sitt ansvar för sig själv, för närsamhället, för det egna landet och för mänskligheten. Genom undervisning och fostran skall eleven ges en tro på framtiden, en optimistisk livssyn som grundar sig på personligt ansvarstagande och tro på möjligheten att påverka och förbättra olika fenomen i vår omvärld och tro på möjlighet till förändring i en positiv riktning.

Syftet med denna läroplan är att fokusera på följande delområden

- ❖ *Grundvärden*, människovärdet och respekt för allt liv, fostran i de mänskliga rättigheterna
- ❖ *Kulturfostran*, den egna finlandssvenska traditionen och kulturen, andra kulturer; beredskap för en utvidgad världsbild
- ❖ *Fostran till internationalism*, samarbete och fred, solidarisk ansvarskänsla och internationell förståelse
- ❖ *Miljöfostran*, kunskap och utvecklad medvetenhet och förståelse för miljön
- ❖ *Företagsamhetsfostran*, initiativrikedom, aktivitet och kreativitet som leder till en positiv livsattityd

Medveten finlandssvenskhet

Inom Vasa övningsskola utgör den egna finlandssvenska traditionen basen för kulturfostran. Skolan bidrar till att forma positiva värderingar och ge Svenskfinland en viktig plats i undervisningen. Elevernas finlandssvenska identitet stärks genom att skolan betonar det värde det egna språket har. Det utvecklade språket stärker känslan av säkerhet och samhörighet och öppnar vägar till litteratur, kultur, sedvänjor och traditioner som är grundstenar för oss som etnisk grupp och nation.

Att känna samhörighet med de egna finlandssvenska rötterna ger trygghet och livskvalitet och leder till förståelse för andra kulturer och deras särdrag.

Fostran till finlandssvensk medvetenhet innebär att man avstår från en likgiltig attityd och väljer en positiv inställning till den finlandssvenska kulturkretsen. Då det gäller de elever som kommer från den finska språk- och kulturgemenskapen uppmärksammar skolan hemmen på att Vasa övningsskola representerar det finlandssvenska skolsamfundet och således i första hand värnar om den tradition och kultur som Svenskfinland står för. Valet av skola handlar således inte enbart om ett språkval, utan också om vilken kulturtradition skolans arbete vilar på.

Målet för medveten finlandssvenskhet är att eleverna skall få så mångsidig kunskap om finlandssvenskt liv att de utvecklar förståelse för, och medvetenhet om de

finlandssvenska kulturformerna och att de som individer känner till, och tar ansvar för att bevara och utveckla detta finlandssvenska kulturarv.

I undervisningen ingår

- ❖ den finlandssvenska kulturens grunddrag
- ❖ de finlandssvenska sederna och traditionerna
- ❖ den finlandssvenska kulturella verksamheten, människans prestationer, arbetets värde
- ❖ den egna insatsen för den finlandssvenska kulturens bevarande och utveckling

Till skolans ansvarsområde hör att låta eleverna lära känna, uppskatta och bli förtrogna med

- ❖ det finlandssvenska språket
- ❖ litteraturen med folkdiktning och teater
- ❖ musiken med sånger och psalmer
- ❖ konsten och konsthantverket
- ❖ matkulturen
- ❖ vardags- och festritualer
- ❖ kyrkliga och profana högtider
- ❖ folktro, myter, legender

Internationalism

Fostran till internationalism kan ses som en central del av skolans etiska fostran, där det grundläggande tänkandet bygger på FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Fostran till internationalism bidrar till att utveckla elevens grundvärderingar.

Fostran till internationalism syftar till att hos eleverna väcka etisk medvetenhet, att sätta igång medvetandeprocesser som leder till tillämpande av allmänmänskliga värderingar. Fostran syftar till att

- ❖ människovärdet och allt liv respekteras
- ❖ de mänskliga rättigheterna och grundfriheterna respekteras
- ❖ den egna kulturen och kultureernas olikheter respekteras
- ❖ förståelse för andra livsstilar, andra värderingar, olika trosbekännelser utvecklas
- ❖ vilja och förmåga till samarbete utvecklas
- ❖ strävan till en fredlig lösning av konflikter i relationer utvecklas

I växelverkan med andra utvecklar eleven en stark identitet. Den egna identiteten är en grund för vårt förhållningssätt till andra kulturer och en positiv kraft för växande. Den kulturella mångfalden utgör en rikedom där möjlighet till samlevnad och samverkan med andra kan utvecklas.

Genom det pedagogiska utvecklingsansvar som lagts på övningsskolan finns inom skolan en bred kontaktyta till internationell forskning. Nya strömningar inom pedagogik och didaktik omsätts i skolans arbete genom försöks- och utvecklingsarbete. Skolans elever får som deltagare i dessa processer en öppen attityd till nya idéer och övning i att hantera förändring.

Umgängesfostran

Målet för skolans umgängesfostran är ytterst att eleverna behandlar andra som de själva vill bli behandlade. Grunden för ett gott uppträdande är ett gott självförtroende. En person med sund självkänsla upplever inte olikheter mellan människor eller ovana situationer som hotfulla. Grundtrygghet i den egna kulturen ger förståelse för andra kulturer.

Ansvarsområden för skolans umgängesfostran är

- ❖ gott uppförande i och utanför skolan
- ❖ respekten för eget och andras arbete
- ❖ bevarandet av en trivsamt, ren och snygg skolmiljö
- ❖ ansvaret för material och egendom
- ❖ skolans ordningsregler som reglerar det dagliga arbetet
- ❖ ett gott språkbruk som är en förutsättning för trivselt i skolan
- ❖ skollunchen och festmåltiderna som tränar ett gott bordsskick
- ❖ lämplig klädsel i skolan och vid besök utanför skolan

Förekomsten av **MOBBNING** är ett allvarlig störning av umgängesformerna. Alla former av mobbning kräver omedelbart ingripande utgående från följande handlingsplan. Mobbningsärenden handhas i åk 1-6 av stadiets elevvårdsteam och i åk 7-9 av elevhandledare och elevkårens handledande lärare.

Tecken på att mobbning kan befaras är

- ❖ elevers uttalanden
- ❖ föräldrar som tar kontakt
- ❖ iakttagelser av elevers uppträdande
- ❖ rivna kläder, trasiga böcker
- ❖ dröjsmål vid samlingar
- ❖ psykosomatiska problem t.ex. huvudvärk, sjuk mage, sömnsvårigheter

Vid misstanke om att mobbning pågår förhåller man sig objektivt saklig

- ❖ diskuterar iakttagelsen med andra som är ansvariga för elevgruppen.
- ❖ låter eleverna besvara enkät anonymt(om de så önskar).
- ❖ är fortsatt uppmärksam.

När man vet att mobbning förekommer samlar man alla uppgifter om fallet:

1. Samtal med offret.
2. Alla detaljer klarläggs: Hur länge mobbningen pågått, vilka former den tagit, namnen på alla inblandade.
3. Faktabaserat samtal med "huvudmobbaren".
4. Samtal med de övriga mobbarna.
5. Information till övriga lärare som har hand om elevgruppen, till elevvårdsguppen och till rektor.

Signalen till mobbarna är: "Vi vet vad som pågått och följer med vad som händer".

Fortsatta åtgärder

Kontakten med berörda parter upprätthålls och utgör kontroll över beteendet. Om mobbningen inte bryts hålls ett gemensamt möte där föräldrar, mobbarna, den mobbade, rektor och skolpsykolog är närvarande. Mötet fattar beslut och enas om ett individuellt åtgärdsprogram.

Miljöfostran

Miljöfostran är integrerad i olika ämnen i skolstadierna. Människan står ständigt i växelverkan med sin miljö. Miljöns kvalitet inverkar på den enskilda individens livskvalitet. Miljöfostran bygger hos eleverna upp förståelsen för miljöns struktur och människans plats i den.

Miljön kan beskrivas genom följande komponenter

- ❖ naturmiljön som genom sin lagbundenhet är alltings grund
- ❖ kulturmiljön som är den av människan formade verkligheten
- ❖ den sociala miljön som utgörs av kommunikation på olika plan

Miljöfostran hjälper eleverna att förstå växelverkan mellan dessa komponenter samt lär dem att förutse och iaktta de förändringar i miljön som människans verksamhet förorsakar. En hållbar utveckling kan nås genom varsam hantering av tillgängliga resurser.

Miljöfostran syftar till att

- ❖ på ett naturligt sätt anknyta till miljöfrågor
- ❖ fördjupa och utveckla elevernas värderingar och attityder till livsmiljön och naturen
- ❖ väcka elevernas intresse för lokala och globala miljöproblem
- ❖ förmedla en positiv bild av möjligheten att lösa miljöproblem
- ❖ betona betydelsen av samarbete och kontakter över gränserna för att lösa miljöproblem

Företagsamhetsfostran

Fostran till företagsverksamhet bör känneteckna all verksamhet och genomsyra hela den lärande organisationen. Det är viktigt att det som kännetecknar den inre företagsamheten uppmuntras för den är en förutsättning för att överhuvudtaget lyckas med den yttre företagsamheten. I skolans verksamhet yttrar sig företagsamheten på olika nivåer, dels på den personliga nivån bland lärare, personal och elever, dels på gruppnivå bland lärarlag och i elevgrupper, samt inom skolan som helhet. Företagsamhetsfostran är en grundläggande attityd som skall genomsyra hela organisationen.

Inre företagsamhet inbegriper individuella egenskaper såsom kreativitet, flexibilitet, aktivitet, mod, risktagnings- och initiativförmåga, självständighet, samarbetsförmåga och prestationsmotivation. All företagsamhetsfostran vid Vasa övningskola bör utgå från

den inre företagsamheten. När elevernas attityder förändras och utvecklas resulterar det i konkreta handlingar som kan ses som yttre företagsamhet.

Med hjälp av företagsamhetsfostran strävar vi till att

- ❖ utveckla en sund självkänsla
- ❖ växa socialt
- ❖ känna till våra rättigheter och skyldigheter som samhällsmedlemmar
- ❖ kunna förmedla oss genom olika uttryckssätt
- ❖ kunna diskutera och lyssna
- ❖ kunna inta en saklig, positiv, ansvarsfull och kritisk inställning
- ❖ medverka till utveckling av samhället

Andra teman för fostran

Förutom de ämnen som ovan behandlats omfattas fostran i grundskolan också av följande teman:

Familjefostran

Syftet med familjefostran är att stöda elevens utveckling mot vuxenlivet. Barnet och den unga människan medvetandegörs om sin roll i familjens liv samt om beroendeförhållandet mellan familj och samhälle. Familjens struktur och kulturella bakgrund kan skifta.

Konsumentfostran

Målet för konsumtionsfostran är att vägleda eleven till att bli en kunnig och omdömesgill konsument. Eleven får kunskap om produkter och tjänster, lär sig om hur varor anskaffas, används, underhålls och repareras. Eleven medvetandegörs om att konsumentbeteendet har betydelse för ekonomi och miljö, samt övas att kritiskt bedöma de yttre faktorer som påverkar konsumenten.

Massmediafostran

Syftet med massmediafostran är att utveckla elevens förmåga att kunnigt och kritiskt handskas med det massmediala utbudet. Eleven lär sig att ta vara på det som är värdefullt för personlighets-, kunskaps- och världsbildsutvecklingen.

Eleven övas att själv utforma inlägg och program inom olika medier och få inblick i, och erfarenhet av, hur ett budskap gestaltas i olika form för olika medier.

Massmediafostran är en del av den kommunikationsfostran som skolan medvetet betonar i sin verksamhet.

Hälsofostran

Skolans hälsofostran syftar till sunt växande och utveckling. Den lär ut vanor som främjar en god hälsa. Den ger allmänbildning i hälsofrågor.

Målet är att eleven skall främja sin hälsa genom medvetna val i beteende och livsställning. Genom att uppmuntra eleverna till aktivitet och positivt engagemang inom varierade områden främjas såväl den fysiska som den psykiska välfärden.

Trafikfostran

Målet med trafikfostran är att trygga elevens och andras säkerhet i trafiken. Den ger eleven kunskaper om regler och beteende i trafiken, samt främjar attityder som krävs för smidighet och trygghet i trafiken.

Laglighetsfostran ingår i trafikfostran. Vidare beaktas synpunkter på hur miljö, näringsliv och sysselsättning påverkas av hur trafikfrågor behandlas.

Laglighetsfostran

Målet för laglighetsfostran är att eleven utvecklas till en rättsmedveten person som förstår att individ, skola och samhälle måste följa antagna normer, regler och lagar. Allemansrätten förutsätter såväl ansvar som omdöme.

Inom ämnet samhällslära behandlas laglighetsfrågor specifikt, men ämnet har aktualitet inom samtliga fostranämnen liksom i det dagliga umgänget i skolsamfundet.

UTVÄRDERING, ELEVBEDÖMNING OCH SKOLUTVECKLING

Utvecklandet av skolan har sin grund i systematisk utvärdering av verksamheten. Utvärderingen av skolans verksamhet sker på olika plan, där lärarna utför det mest omfattande arbetet. Skolans värdegrund, de mål som härleds ur den samt målen i de olika lärokurserna utvärderas kontinuerligt. En sammanställning av läsårets utvärderingar ligger till grund för följande läsårs planering och för fortsatt utvecklingsarbete för att upprätthålla en hög kvalitet i verksamheten. Utvärderingen kan också initiera revidering av läroplanen.

En central del av utvärderingen omfattar elevbedömningen och den fortlöpande kontakten med hemmen. Elevbedömningen omfattar lärarens bedömning av eleverna, elevernas självvärdering samt dialogen mellan lärare, elever och föräldrar, som sker i form av gemensamma utvecklingssamtal.

Lärarens bedömning av eleven skall vara mångsidig och kontinuerlig samt omfatta såväl inläring som arbete och uppförande. Grunden för bedömningen beskrivs ämnes- och kursvis i läroplanen.

Elevernas självvärdering innefattar både processer och resultat i det dagliga arbetet. Denna typ av utvärdering ökar elevens medvetenhet om den egna utvecklingen och framstegen samt medvetandegör de egna inlärningsstrategierna. Elevens självvärdering ger läraren värdefulla insikter samtidigt som den är ett användbart instrument i kontakten med hemmet.

Skolans värdegrund och de allmänna målen för verksamheten utvärderas också genom olika typer av enkäter, sammanställning av statistiska uppgifter samt utvecklingssamtal. För den årliga sammanställningen av utvärderingen uppgör varje stadium en egen plan.

Vid sidan av den interna utvärderingen kan skolan också delta i extern utvärdering. Resultaten från externa utvärderingar kan tillvaratas i skolans inre arbete.

Eleverna och föräldrarna informeras om bedömningsgrunderna och deras tillämpning vid läsårets början.

För varje läroämne eller kurs finns i läroplanen antecknat vilka moment i arbetet som bedöms. Som kriterier för bedömningen används utbildningsstyrelsens kriterier för slutbedömningen i den grundläggande utbildningen. Bedömningsförfarandet beskrivs närmare i läsårsplanen.

Angående bedömningen på läsårsbetygen har skolan gått in för följande:

- Åk 1-3 verbal bedömning utifrån en fyrgradig skala
- Åk 4-6 sifferbedömning i läsårsbetyg
- Åk 7-9 sifferbedömning i period- och avgångsbetyg, anteckning om uppflyttning anges i varje årskurs i sista periodbetyget.

Förutom periodbetyg, läsårs- och avgångsbetyg skall elev och vårdnadshavare få uppgifter om elevens framsteg i studierna samt om elevens arbete och uppförande minst två gånger per läsår.

Uppgifterna kan ges i form av utvecklingssamtal, men även genom meddelanden, diskussioner, rapporter, enskilda samtal elev-lärare, sekvens- och periodutvärderingar, portföljutvärdering, föräldrars besök i skolan, samt i form av kontinuerlig delgivning (prov, projektarbeten, test, förhör, kontakthäften, Skolposten).

Skolan utgår från att även vårdnadshavaren kan initiera utvecklingssamtal samt informera lärarna.

I samråd med eleverna skall lärarna diskutera utvärdering och bedömning. Underlag för elevernas egen utvärdering och bedömning bör utvecklas ämnes- och temaspecifikt, samt även inkludera personlig och social utveckling. Självvärdering kan gärna utgöra grund för utvecklingssamtal och övrig kontakt med vårdnadshavarna.

Uppförandet

Uppförandet bedöms utgående från skolans regler. I fråga om efterlevnaden av regler beaktas hur pass väl eleven känner till reglerna och förbinder sig att följa dem. Även vårdnadshavaren skall informeras om skolans regler. Elevens uppförande bedöms i rapporter, period- och läsårsbetyg, verbalt och/eller i form av sifferbetyg (utom skilje- eller avgångsbetyg). Hela vitsordsskalan kan användas. Uppförandet bör också diskuteras i övrig kontakt mellan hemmet och skolan.

Att följa ordningsreglerna för Vasa övningsskola innebär att

- ❖ behandla andra såsom man själv vill bli behandlad
- ❖ visa tolerans och respekt
- ❖ upprätthålla arbetsron i skolan

- ❖ bevara skolmiljön trivsamt och snyggt
- ❖ komma i tid
- ❖ ta ansvar för och fullgöra sina uppgifter
- ❖ följa instruktioner som ges vid olika tillfällen av skolans rektor, lärare och personal.

Om elev bryter mot skolans ordningsregler följer

- ❖ samtal med klassföreståndare eller rektor
- ❖ meddelande till vårdnadshavare
- ❖ samtal på skolan med vårdnadshavare

Om skolarbetet försummas kan elev åläggas att på egen tid, under övervakning utföra de ogjorda uppgifterna. Om skolans egendom avsiktligt skadas eller förstörs är elev ersättningsskyldig. Om förseelserna är mycket allvarliga kan elev avstängas från skolan för högst tre månader.

Vid bedömningen av uppförandet används följande kriterier:

Vitsordet

- ❖ 10 ges elev som följer skolans regler.
- ❖ 9 ges elev som nästan alltid följer skolans regler.
- ❖ 8 ges elev som oftast följer skolans regler.
- ❖ 7 ges elev som återkommande bryter mot skolans regler.
- ❖ 6 ges elev som ofta bryter mot skolans regler.
- ❖ 5 ges elev som nästan alltid bryter mot skolans regler.
- ❖ 4 underkänt, ges elev som nonchalerar skolans ordningsregler.

I verbal bedömning anges tre/fyra med ord formulerade bedömningsgrader under vilka elevens uppförande i förhållande till kriterierna i skolans ordningsregler bedöms skilt för sig.

I lag och förordning för grundläggande utbildning definieras elevens skyldigheter, disciplin och förfarandet vid tillrättavisning.

Lagen 35§ *Elevers skyldigheter*

En elev skall delta i den grundläggande utbildningen om han inte av särskilda skäl tillfälligt har fått befrielse.

En elev skall utföra sina uppgifter samvetsgrant och uppträda korrekt.

Lagen 36§ *Disciplin*

Om en elev bryter mot ordningen, gör sig skyldig till fusk eller annars uppför sig olämpligt, kan han tillrättavisas genom disciplinärt straff. Disciplinära straff är skriftlig varning och avstängning av eleven för högst tre månader. Utbildningsanordnaren skall se till att eleven under avstängningstiden kan följa studietakten.

En elev som stör undervisningen kan bli tillsagd att lämna klassrummet för den tid som återstår av lektionen. En elev som uppför sig olämpligt kan ges högst två timmars kvarsittning.

En elev som försummar sina hemuppgifter kan åläggas att efter skoldagens slut under högst en timme åt gången utföra uppgifter under övervakning.

Om förfarandet i frågor som avses i denna paragraf föreskrivs, utöver vad som bestäms i lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), genom förordning.

Förordningen 17§ *Förfarandet vid tillrättavisning av eleven och vid disciplinära straff*

Innan en elev avstängs för viss tid, ges en skriftlig varning eller kvarsittning skall den handling eller försummelse som åtgärden grundar sig på preciseras, eleven höras samt annan behövlig utredning skaffas.

I fråga om avstängning för viss tid och skriftlig varning skall ett beslut utfärdas. Kvarsittning, utvisning ur klassrummet och utförande av uppgifter efter arbetsdagens slut skall registreras.

Innan en elev avstängs för viss tid eller ges en skriftlig varning skall också elevens vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörd. Elevens vårdnadshavare skall underrättas om andra åtgärder som föreskrivs i denna paragraf, med undantag av utvisning ur klassrummet.

Eleven lärare beslutar om kvarsittning, utvisning ur klassrummet och utförande av uppgifter efter arbetsdagens slut.

Slutvitsordet

Då slutvitsordet i ett ämne ges, betonas kurserna i åk 7-9 eller åk 6-9, där så är möjligt, genom att vitsordet uträknas som ett matematiskt medeltal. Den lärare som undervisar eleven den sista kursen har möjlighet att i samråd med andra lärare som undervisat eleven i ämnet avvika från medeltalet uppåt eller neråt med ett vitsord.

Tillvalsämnen

För tillvalsämnen som utgör en enhetlig, minst två årsveckotimmars lärokurs används sifferbedömning (5-10). I läroplanen bestäms om grunderna för siffervitsordet för ett sådant ämne.

Ett collage som består av kortare lärokurs betraktas inte som en dylik enhetlig lärokurs, även om den sammanlagda omfattningen av de lärokurs som eleven valt skulle nå upp till två årsveckotimmar.

Om eleven har påbörjat studierna i ett tillvalsämne som skall bedömas med siffror, men sedan avbrutit studierna, antecknas antalet genomgångna kurser och omdömet "deltagit" på betyget. Anteckning om godkännande eller siffervitsord ges endast om eleven har fullgjort tillvalsämnets hela lärokurs med godkänt resultat.

Tillvalsämnen vars lärokurs understiger två årsveckotimmar samt helheter av motsvarande omfattning bedöms på avgångsbetyget med anteckningen "godkänd". Dessutom kan ett verbalt omdöme om dessa ges som en bilaga till avgångsbetyget. Om tillvalsämne som bedömts verbalt betraktas som fördjupade studier i ett gemensamt ämne, kan prestationen dessutom höja vitsordet i det gemensamma ämnet i fråga.

Uppflyttning och kvarstannande i klass

En elev som i de olika läroämnena som ingår i årskursens lärokurs har fått ett siffervitsord som anger åtminstone hjälpliga kunskaper eller färdigheter eller motsvarande verbala bedömning uppflyttas till följande årskurs när läsårets skolarbete har avslutats (F 11§). En elev kan också flyttas till följande årskurs trots att han har underkända prestationer, om det kan bedömas att eleven klarar av den följande årskursens studier med godkänt resultat. En elev kan stanna kvar i årskursen, om hans eller hennes prestation har underkänts i ett eller flera läroämnena under årskursen och om det bedöms att eleven inte klarar av den följande årskursens studier. En elev kan stanna kvar i årskursen också i de fall då det är nödvändigt med tanke på elevens allmänna framgång i skolan, även om eleven inte har några underkända prestationer.

Om skolan anser att en elev bör stanna kvar i en årskurs med tanke på elevens allmänna skolframgång, skall elevens vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörd innan ett beslut fattas (F 16§).

Prestationerna upphör att gälla för en elev som stannar kvar i årskursen (F11§)

Beslut om uppflyttning av en elev till följande årskurs eller om kvarstannande fattas gemensamt av rektorn och de lärare som undervisat eleven (F13§).

Om elevens prestation har underkänts i ett eller flera läroämnena under årskursen, kan man också fatta ett villkorligt beslut om kvarstannande i årskursen. I beslutet nämns de delområden av årskursens lärokurs som skall fullgöras med godkänt resultat för att en uppflyttning skall vara möjlig. Om eleven i ett särskilt prov som ordnas efter att läsårets arbete har avslutats visar, att han behärskar de kunskaper och färdigheter som förutsätts i det villkorliga beslutet, flyttas han till följande årskurs. I annat fall kvarstannar eleven i årskursen.

En elev har möjligheter att utan att delta i undervisningen få en underkänd prestation godkänd i ett särskilt förhör. I åk 1-6 anordnas sådan möjlighet under sommaren vid ett givet tillfälle. I åk 7-9 anordnas likaså under sommaren ett givet tillfälle. I åk 7-9 kan eleven också höja underkänt vitsord efter avslutad kurs i enskilda fall på överenskommen tid inom följande period. Ett underkänt vitsord i period 6 kan likaså höjas under sommaren vid givet tillfälle.

I syfte att säkra elevens allmänna skolframgång bör skolan i samverkan med hemmen, med de stödmetoder som står till buds, försöka hjälpa eleven att klara av sina studiesvårigheter. *Stödundervisning skall ges till dem som tillfälligt inte lyckats följa studietakten eller som annars behöver särskilt stöd (L 16§).* Stödundervisningen erbjuds oftast efter avslutad skoldag och på initiativ av eleven och /eller hemmet. Frånvaro från skolan av privat karaktär utgör inte grund för stödundervisning.

Bedömning i särskilda fall

Lindriga inlärnings- och/eller andra svårigheter kan försämra en elevs prestationer. Vid bedömningen av en sådan elevs kunskande bör tonvikt fästas vid muntliga prestationer samt vid elevens faktiska kunskapsnivå.

För elever som överförs till specialundervisning uppgörs en individuell läroplan. Elevens prestationer bedöms i detta fall utgående från de uppställda målen definierade i den individuella planen. Verbal bedömning kan användas även vid slutbedömningen. Anpassade lärokurser som bedöms med siffervitsord förses med en asterix.

Elever med annat modersmål än svenska

I varje enskilt fall uppgörs ett personligt studieprogram i samråd med föräldrarna. I detta överenskommer man om läroämnena och hur bedömningen anpassas.